

Nem ugarolt területet akkor veszünk igénybe, amikor területhiány, vagy egyéb okból kifolyólag ugarolni nem tudunk, de dugványozni mégis kell. Ez a múltban sajnos elég gyakori eset volt (3. ábra).

A különböző talajelőkészítési módok kihozatalára az előző oldali táblázat adatai sok évi gyakorlatom megfigyeléseit rögzítik.

Bennük szemlélhetjük azt a nagy eltérést, ami a dugványnevelés eredménye körül megmutatkozik. Amíg az ugarolt területeken az eredményesség a hetven százalék körül mozog, addig a nem ugarolt területeken az ötven százalékot sem éri el. Ebből pedig az a tanulság, hogy csemetekertjeink talajának művelését új alapokra kell fektetnünk, hogy az ötven százalékos dugványgyökereztetési országos átlagot is magasabbra tudjuk emelni.

Книг Томх Т.: ХОРОШАЯ ПОДГОТОВКА ПОЧВЫ ВАЖНОЕ УСЛОВИЕ ДЛЯ РЕЗУЛЬТАТИВНОГО УКОРЕНЕНИЯ ЧЕРЕНКОВ.

Необходимое количество гладких черенков для выращивания сеянцев тополя благородного в дальнейшем желают получить не на маточниках, а использовать лозу годичных укорененных черенков. И для того, чтобы потребность в черенках таким методом была удовлетворена, необходимо, чтобы укоренение гладких черенков было более результативным, чем до сих пор. Это обеспечивает хорошая подготовка почвы. Автор знакомит с применяемыми методами подготовки почвы и с достигнутыми до сих пор результатами в этой области.

Kis Tóth T.: GUTE BODENBEARBEITUNG — VORAUSSETZUNG EINER ERFOLGREICHEN STECKHOLZBEWURZELUNG.

Die zur Pflanzenanzucht der Wirtschaftspappeln nötigen Steckhölzer sollen in der Zukunft aus den 1 jährigen Trieben der bewurzelten Stecklinge gewonnen werden. Um aber den Bedarf in dieser Weise befriedigen zu können, muss die Erfolgssamkeit der Bewurzelung erhöht werden. Dies wird durch eine gute Bodenbearbeitung möglich. Verf. bespricht die anwendbaren Bodenbearbeitungsverfahren und die mit diesen bisher erzielten Ergebnisse.

Gondolatok a rakodói feldolgozás hazai kikísérletezéséhez

KASSAI JENŐ

A hosszúfás termelés és ezzel együtt a tó melletti feldolgozási munkák csökkentésére egyre több kezdeményezés található az erdőgazdaságokban. Ezek a kezdeményezések lényegében a rakodói feldolgozási munkamódszer előfutárjaiként foghatók fel. Időszerű felvetni néhány gondolatot e kezdeményezésekkel kapcsolatban.

A rakodói feldolgozás a döntéstől a vagonba rakásig tartó munkaműveletekre kiható tevékenység, s ezért kialakításakor minden vele kapcsolatos művelettel foglalkozni kell.

A rakodói feldolgozás előfeltételei: megfelelő közelítő- és rakodógépek, a hosszú anyag szállítására alkalmas szállító járművek, arra alkalmas szállító pálya és a feldolgozótelepi megfelelő gépi berendezés (gépsor). A technikai feltételeken kívül a gazdaságosságot is biztosítani kell. Ez a munkamódszer azokban az államokban sem öncélú vállalkozás, melyek azt alkalmazzák, hanem hasznot hozó tevékenység, — egyes meghatározott területen levő faállománynak vagy fátömegnek az adott körülmények között legmegfelelőbb, leggazdaságosabb kitermelési módszere.

A gyakorlatban már csak olyan módszereket vezetnek be üzemszerűen, melyeket előzőleg gondos kutatás és kísérletezés után arra megfelelőnek találnak. A hosszúfás szállítás és feldolgozótelepi feldolgozás kísérletezésére és tanulmányozására minden azzal foglalkozó országban igen széleskörűen összehangolt kutatási programot dolgoztak ki. A Szovjetunióban a CNIIME és más kutatóintézetek szervezésében és a gyakorlati szakemberek és egyetemek bevonásával közel 300 szakember vesz részt a kutatásban, a Csehszlovák Köztársaságban több kutatóintézet, egyetem és a gépgyártó üzemek együttes munkájával alakítják ki a kísérleti gépsort. A Német Demokratikus Köztársaságban munkaközösség alakult a főhatóság, az erdészeti kutatóintézet, az egyetem, valamint a gyakorlat szakembereiből. Az USA erdészeti szolgálata igen sok kutatóintézet, egyetem és több vállalat bevonásával munkabizottságot

alakított ki a téma kutatására és a munkabizottságok kutatási tevékenységét egy irányító bizottság hatásköre alá rendelte.

Láthatjuk ebből, hogy a feldolgozás gépesítése egy államban sem ötletszerű, hanem azt nagyon is gondosan, más szakterületekkel összehangolva csak kísérletezés után kívánják bevezetni. Azt is meg kell állapítani, hogy *ez a módszer nem azonos az 50-es évek elején kudarcot vallott szálfás termeléssel*. Alkalmazása nemcsak ipari, hanem gazdasági erőkben is folyamatban van, még olyan államokban is, mint Svédország, ahol a természetes felújítás feltételei a szálalógazdálkodást lehetővé tennék. A gépek által okozott károkat csak akkor lehetne ellenérvül felhozni, ha azokat, és azok későbbi kihatásait egyszerűen több évre, tárgyilagosan és minden géptípusra külön-külön felmérnék és számszerűen kiértékelnék. Számításba kellene itt venni a magtörmesség elmaradása miatti felújításra-várakozással kapcsolatos növedék kiesést is és összehasonlító számítást kellene készíteni a gépek alkalmazásából származó előnyök elmaradásából eredő károk figyelembevételével.

Mielőtt nálunk is általánosan bevezetnénk a rakodói feldolgozási módszert, az említett példákhoz hasonló *kutatást és kísérletezést* kell végezni.

A külföldi államok kutatásaiból elég sok szakirodalmi beszámoló áll rendelkezésre, s azokból a meginduláshoz sok tapasztalati tényt használhatunk fel. *Hasznos lenne a kísérleteket hazai nemesnyár állományokban kezdeni*, mert ezek alakban, habitusban a fenyőkhöz hasonlóak. Feldolgozási módszerük és igényük sem tér el túlságosan a fenyőtől. A fenyő feldolgozása pedig külföldön már gyakorlatilag is megoldott kérdés. Nemesnyár állományaink a közeljövőben nagy fatömeget fognak belépni fahasználatunkba, s így már emiatt is érdemes a kérdéssel foglalkozni.

A külföldi tapasztalatokat a feldolgozó gépsor kialakításában is hasznosítani lehet. Hazai kísérleteinkben alkalmazható lenne az amerikai *Vit Fellner Buncher* döntő, közelítő traktor, amely 50 cm átmérőig dönt, 10—12 fából álló rakományt 25⁰/₁₀₀-os lejtig közelít, a *Pettibone Cary Lift* vagy *Lumber Jack* markolópofás rakodógép, amelyek 2,7—3,2 tonna emelési határok közötti típusokban készülnek és rakodási munkájukhoz egyáltalán nincs szükség emberi segítségre, a *KKU-7,5* vagy *KKU-10* típusú szovjet bakdaru, vagy valamely szovjet típusú kábeldaru, a Faipari Kutató Intézet által kialakított láncos rönkszállítómű, a cseh gyártmányú *RYT* körfűrész, vagy valamely szovjet gyártmányú keresztirányban daraboló gépsor és a szovjet feldolgozó telepeken használatos billenő ledobó berendezés, valamint az ott alkalmazott automatikus vezérlő berendezések egyike.

A hazai kísérletek megkezdését olyan erdőgazdaságokban lenne célszerű beállítani, ahol nagyobb mennyiségű, vágásraérett nemesnyár állomány van. Ezt az erdőgazdaságot a feldolgozó telep megépítéséhez és berendezéséhez megfelelő kísérleti és beruházási hitellel kell ellátni.

Az OEF vezetésével munkabizottságot kellene szervezni, amely a lefolytatandó kísérlet vonatkozásait összehangolná és irányítaná. E munkabizottságban az ERTI, az Egyetem, ERDŐTERV, Erdőgazdaság, valamint a Faipari Kutató Intézet venne részt. E munkabizottság meghatározná a kutatási célokat, a kísérlet helyét, kiterjedését, valamint beszámolna az elért eredményekről és *javaslatot tenne az OEF Kollégiumának*.

Mivel a feldolgozótelep berendezése és építése, valamint az alkalmazandó gépsor költségigényes — a külföldi tapasztalatok alapján —, *meg kell keresni az alkalmazás területének alsó határát*, szem előtt tartva azt a szempontot, hogy e drága berendezések gazdaságosak is legyenek. A külföldi tapasztalatok alsó határként 30—40 000 m³ fatömeg feldolgozását tartják alkalmasnak feldolgozó telepek gazdaságos létesítésére, nálunk azonban a magas beruházási befizetési hányad miatt ez valószínűleg nagyobb mennyiség lesz.

A fa felhasználási területe jelentősen módosul: tény, hogy ma a világ erdő- és faipara a rostosítás felé halad és ezt a termelési technológiában nem lehet figyelmen kívül hagyni.

Kétségtelen, hogy ma még minálunk sem a munkaerőhelyzet, sem a kitermelendő fatömeg nagysága, sem a dolgozók fokozott munkahelyi igényei, sem az általunk előállított termékek világpiaci árának és a ráfordítások aránya nem teszi nélkülözhetlenné a rakodói feldolgozás azonnali bevezetését. Mivel 30—90 éves vágásfordulókkal dolgozunk, nemcsak a jelenlegi intézkedéseink következményei jelentkeznek ennyi idő múlva, hanem a termelés végső fázisában elérni szándékolt eredményeket is ennyi idővel előbb kell elkészíteni.

Az azonban biztos, hogy a *mai technológiák, módszerek és körülmények egy vágásforduló után már alig lesznek tarthatók, mert*

1. a fűrészrönk fokozatosan veszít jelentőségéből a farostfa javára;
2. a rostrabontás lehetőségének a kemény fafajokra történő kiterjesztésével fafajpolitikánkat revideálni fogjuk;
3. egyre inkább előtérbe fog kerülni a jelenlegi minőségi termelés rovására a gyors mennyiségi termelés;
4. a vágásfordulóval együtt a méreti követelmények meg fognak változni a gyorsabb bővített újratermelés irányába;
5. fafajnemesítési törekvéseinket az előbbiek szolgálatába fogjuk állítani;
6. nemesnyárasaink telepítése és ápolása során meg kell teremteni az említett gépi feldolgozás feltételeit.

Olyan országokban, amelyek szükségleteiket javarészt óriási tartalékkészleteikből termelik ki, nem létkérdés, hogy ezeken a kérdéseken gondolkodjanak. Azok az országok azonban, amelyeknek faanyagszükséglete az évi növedékre van alapozva és ez a szükségletet alig, vagy nem teljesen fedezi, fontos, hogy időben megtegyék a kitűzött cél elérése érdekében szükséges intézkedéseiket. A fakitermelés és szállítás nagyobb fokú gépesítése és a rakodói feldolgozás az előbbieknek önmagától adódó következménye.

Az elmondottakból azt a következtetést vonhatjuk le, hogy *mostani viszonyaink között még nem lehet általánosan alkalmazni a rakodói feldolgozást*. Ha a külföldi példákat helyesen értékeljük és azokat felhasználva, némi anyagi áldozatot is vállalva kitartó kutatást és kísérleteket folytatunk, akkor a jövőben már kialakítható lesz a módszer széleskörű alkalmazása. *Az előfeltételeket azonban mielőbb meg kell teremteni*; vágáskoncentrálnálási lehetőség, feltartás, útviszonyok, megfelelő szállítójármű park, begyakorolt személyzet és még sok más körülmény szükséges a javasolt módszer széleskörű alkalmazásának előkészítéseként.

A sok ellenérv és az előttünk álló nehézségek ellenére a feldolgozási rakodó a mai viszonyaink között sem utópia, hanem a közeljövőben reálisan elérhető és alkalmazható munkamódszer.

IRODALOM

Piskula F.: Prispěvek h problematice manipulacnich a expedicnich skladu dreva. Lesz Brno 1963. 2. szám. 157—168. old. — *Baca*: Manipulacni sklad-zakladni clánech tezební cinnosti. Lesnicka Prace, Prága 1963. 12. szám. — *Zimin, Sarov, Arkulov*: Proekt rehosztruhii nizenego szklada Biszertszkogo leszpromboza. Lesznaja Promüslennoszt' Moszkva 1964. 4. szám. — *Zacharov*: Manipuljator na poluavtomatizseszkov linii. Lesznaja Promüslennoszt' Moszkva 1963. 9. szám. — *Csesenko*: Mechanizim dlja postucsnoj razborki hlüsztov. Lesznaja Promüslennoszt' Moszkva 1963. 9. szám. — *Vofszí*: Skola mechanizacii i avtomatizacii leszozagotovoh. Lesznaja Promüslennoszt' Moszkva. 1964. 1. sz. — *Barucha*: Eine Methode zur Erarbeitung technologische Kennziefern für die Abstellung von Maschinensystemen in der Forstwirtschaft am Beispiel eines zentralen Holzausformungsplatzes. Archiv für Forstwesen 1964. 13. köt. 2. sz. — *Barucha—Zillmann*: Ergebnisse und Erfahrungen aus der bisherigen Tätigkeit der zentralen Sozialistischen Arbeitsgemeinschaft Holzausformungsplätze. Sozialistische Forstwirtschaft 1963. — *Tauchnitz—Wolle*: Ökonomische Betrachtungen über den zentralen Holzausformungsplätze Sachsenhausen. Sozialistische Forstwissenschaft. 1963. 10. sz. — *Fabst A. R.*: Vollmechanisierte Holzernie in Nordschweden. Allgemeine Forstzeitschrift, München 1963. 18. évf. 31. szám. — *Isztomin—Szergienko*: Novüj nizsnij szklad Guzeriplszkogo lesznopromtora. Lesznaja Promüslennoszt' 1963. 6. sz. — *Stenzel*: Progress in logging. Mechanization in creasis production. Forest Product Journal 1963. 11. szám.

Кашин И.: ОПЫТЫ ПО ОТЕЧЕСТВЕННОЙ ОБРАБОТКЕ ДРЕВЕСИНЫ НА СКЛАДАХ.

Обработка древесины на складах производится обычным распространенным способом. Однако в наших условиях еще не введен этот способ, для этого нет еще необходимых предпосылок. Оценивая заграничные опыты, следует производить опыты, особенно это касается древесины тополей, которая в наших условиях еще не введен этот способ, для этого нет еще необходимых предпосылок. Оценивая ближайшем будущем будет заготовлена в большом количестве. Уже сейчас нужно создать для нового метода работ необходимые предпосылки или условия, чтобы выработанной в результате опытов метод мог быть введен беспрепятственно.

Kassai J.: GEDANKEN ZU DEN FORSCHUNGSFRAGEN DER ENTWICKLUNG VON HOLZAUSFORMUNGSPLÄTZEN IN UNGARN

Die Arbeitsmethode der Ausformung auf Lagerplätzen ist jetzt in allgemeiner Verbreitung. Unter unseren Verhältnissen ist ihre allgemeine Einführung noch nicht notwendig, es bestehen dazu auch noch nicht die nötigen Voraussetzungen. Nach der Bewertung der ausländischen Erfahrungen sollen bei uns vor allem in bezug auf die in der nahen Zukunft in grossen Mengen einzuschlagenden Pappelbestände Versuche vorgenommen werden. Die unentbehrlichen Voraussetzungen dieser neuen Arbeitsmethode sollen schon jetzt geschaffen werden, damit man die im Laufe der Versuche entwickelten Methoden unbehindert einführen könne.